

بسمه تعالی

هوش مصنوعی

عاملها - ۲

نیمسال اول ۱۴۰۴-۱۴۰۳

دکتر مازیار پالهنک

آزمایشگاه هوش مصنوعی

دانشکده مهندسی برق و کامپیوتر

دانشگاه صنعتی اصفهان

یادآوری

- تعریف عامل
- نگاشت دنباله درک به عمل
- نمایش نگاشت بصورت جدول
- مقیاس کارآئی برای نشان دادن موفقیت عامل
- آنچه عقلانی است وابسته است به:
  - مقیاس کارآئی، دانش قبلی از محیط
  - اعمالی که در اختیار عامل است، دنباله درک عامل تا آن لحظه
- نیاز به جمع آوری دانش و یادگیری
- خودمختاری
- عوامل مهم در طراحی عامل:
  - کارآئی، محیط
  - اقدامگرها، حسگرها
- ویژگیهای محیط
  - مشاهده پذیری، تک یا چند عامله، قطعی و غیرقطعی، مرحله ای و ترتیبی، ایستا و پویا، گسسته و پیوسته

ساختار عاملها

- کار هوش مصنوعی طراحی برنامه عامل است.
- برنامه عامل نگاشت دنباله درک به عمل را انجام می دهد.
- این برنامه بر روی یک ماشین محاسباتی اجرا خواهد شد که به آن معماری می گوئیم. بنابر این:
- $\text{عامل} = \text{معماری} + \text{برنامه}$
- برنامه و معماری باید با هم سازگار باشند.
- اسکلت همه برنامه های عامل مشابه است: گرفتن درک – بازگرداندن عمل
- برنامه فقط یک درک از محیط می گیرد.

یک مثال ساده

```
function TABLE-DRIVEN-AGENT(percept) returns an action
  persistent: percepts, a sequence, initially empty
               table, a table of actions, indexed by percept sequences, initially fully specified

  append percept to the end of percepts
  action ← LOOKUP(percepts, table)
  return action
```

Figure 2.7 The TABLE-DRIVEN-AGENT program is invoked for each new percept and returns an action each time. It retains the complete percept sequence in memory.

- برای عاملهای ساده شاید مفید
- در نظر بگیرید:
- عاملی که از یک دوربین با نرخ ۳۰ قاب بر ثانیه و دقت تصویر ۱۰۸۰×۷۲۰ پیکسل و ۲۴ بیت برای هر پیکسل استفاده کند،
- ورودی آن حدود ۷۰ مگابایت بر ثانیه است.
- برای یک ساعت به جدولی حدود ۱۰ به توان ۶۰۰ میلیارد
- ورودی
- برای شطرنج در حدود 10^{15} ورودی لازم است.

- ایرادها به روش جدولی بطور کلی
  - اندازه جدول بسیار بزرگ است
  - طراح زمان برای ایجاد جدول ندارد
  - هیچ عاملی نمی تواند جدول را با تجربه اش یاد بگیرد.
  - تلاش داریم که کد و حافظه کمتری استفاده کنیم.
  - مثال: جدول جذر

انواع عاملها

- عامل انعکاسی ساده
- عامل انعکاسی ساده با حالت
- عامل هدف مبنا
- عامل سودمندی مبنا
- همه آنها می توانند قابلیت یادگیری داشته باشند.

عامل انعکاسی ساده: مثال

■ .

function REFLEX-VACUUM-AGENT(*[location,status]*) **returns** an action

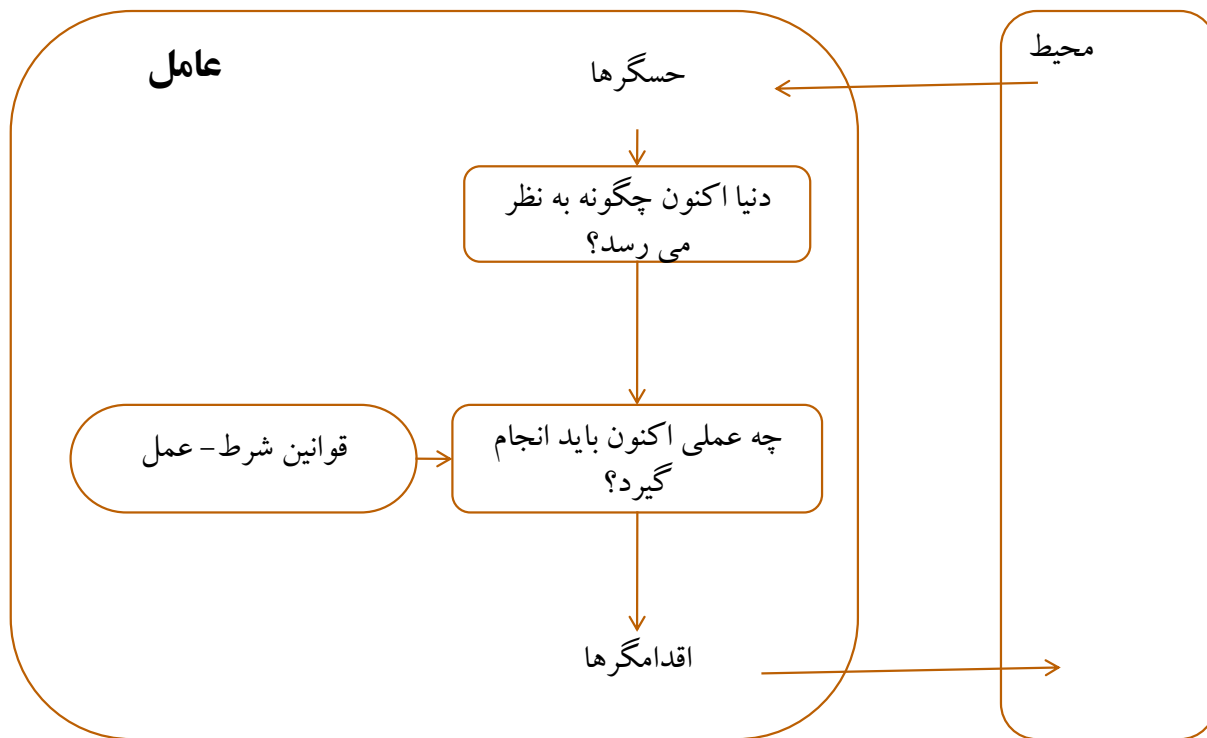
if *status* = *Dirty* **then return** *Suck*

else if *location* = *A* **then return** *Right*

else if *location* = *B* **then return** *Left*

عامل انعکاسی ساده

مثال

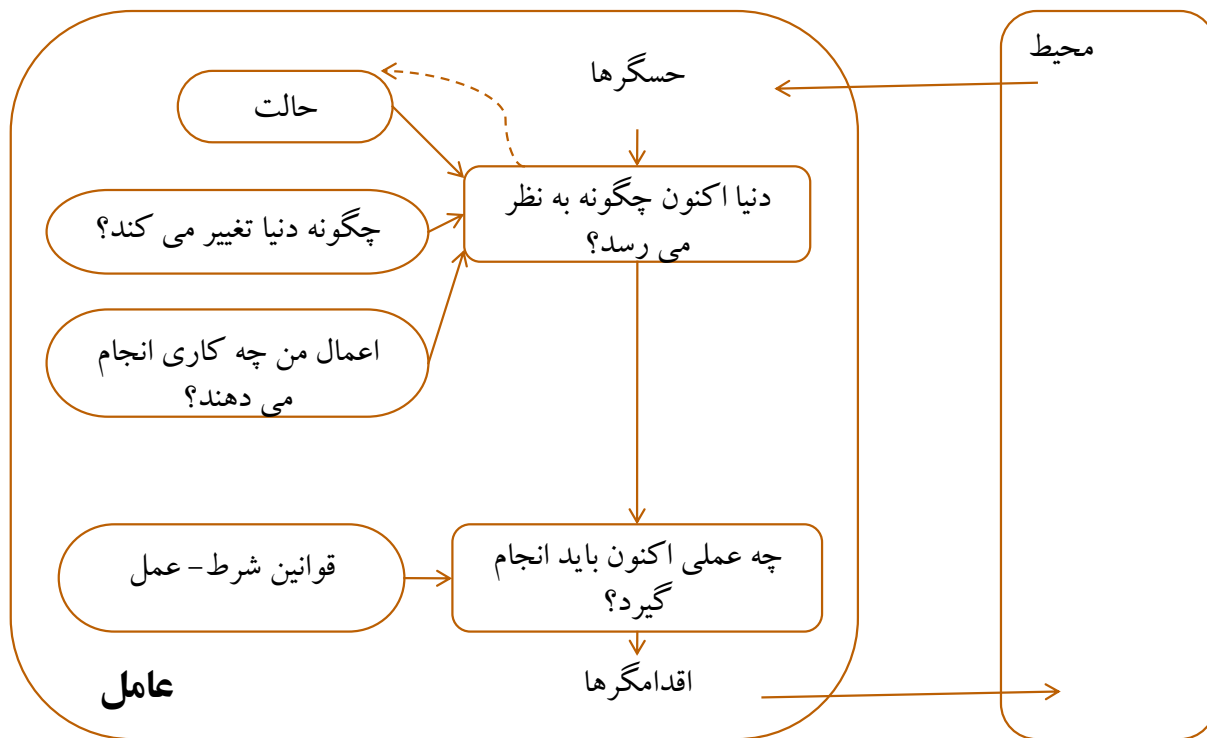
- function Simple_Reflex-Agent(percept) returns an action
  - persistent: rules، مجموعه ای از قوانین شرط-عمل
  - $state \leftarrow \text{INTERPRET-INPUT}(\text{percept})$
  - $rule \leftarrow \text{RULE-MATCH}(state, rules)$
  - $action \leftarrow \text{RULE\_ACTION}$
- return action

ممکن است نیاز به یک تجرید داشته باشیم

اگر خودروی مقابل تو ترمز کرد آنگاه ترمز کن

- برای یک عامل انعکاسی ساده محیط باید کاملاً مشاهده-پذیر باشد.
- چون با دنباله درک کار نمی کند.
- بطور مثال در دنیای جارو اگر عامل فقط حسگر زباله داشته و حسگر مکان نداشته باشد.
- با دریافت [dirt] مکش می کند،
- با دریافت [clean] چه عملی انجام می شود؟
- اگر در A باشد و به چپ برود شکست می خورد.
- اگر در B باشد و به راست برود شکست می خورد.

عامل مدل - مبنا

- روشی برای برخورد با جزئی مشاهده پذیری
- دنبال کردن بخشی از محیط که اکنون مشاهده نمی شود.
- دانش اینکه **دنيا چگونه کار می کند** را **مدل انتقال** می گویند.
- اطلاعاتی نیز لازم است تا بدانیم حالت دنیا در درک عامل (روی حسگر) اثر می گذارد.
- مثلاً باران باعث ایجاد لکه هائی روی تصویر می شود.
- این دانش را **مدل حسگر** می نامند.

---

function MODEL-BASED-REFLEX-AGENT(*percept*) **returns** an action
    persistent: *state*, the agent's current conception of the world state
                  transition_model, a description of how the next state depends on
                                  the current state and action
                  sensor_model, a description of how the current world state is reflected
                                  in the agent's percepts
                  rules, a set of condition–action rules
                  action, the most recent action, initially none

state ← UPDATE-STATE(*state*, *action*, *percept*, *transition_model*, *sensor_model*)
    rule ← RULE-MATCH(*state*, *rules*)
    action ← *rule*.ACTION
    return *action*

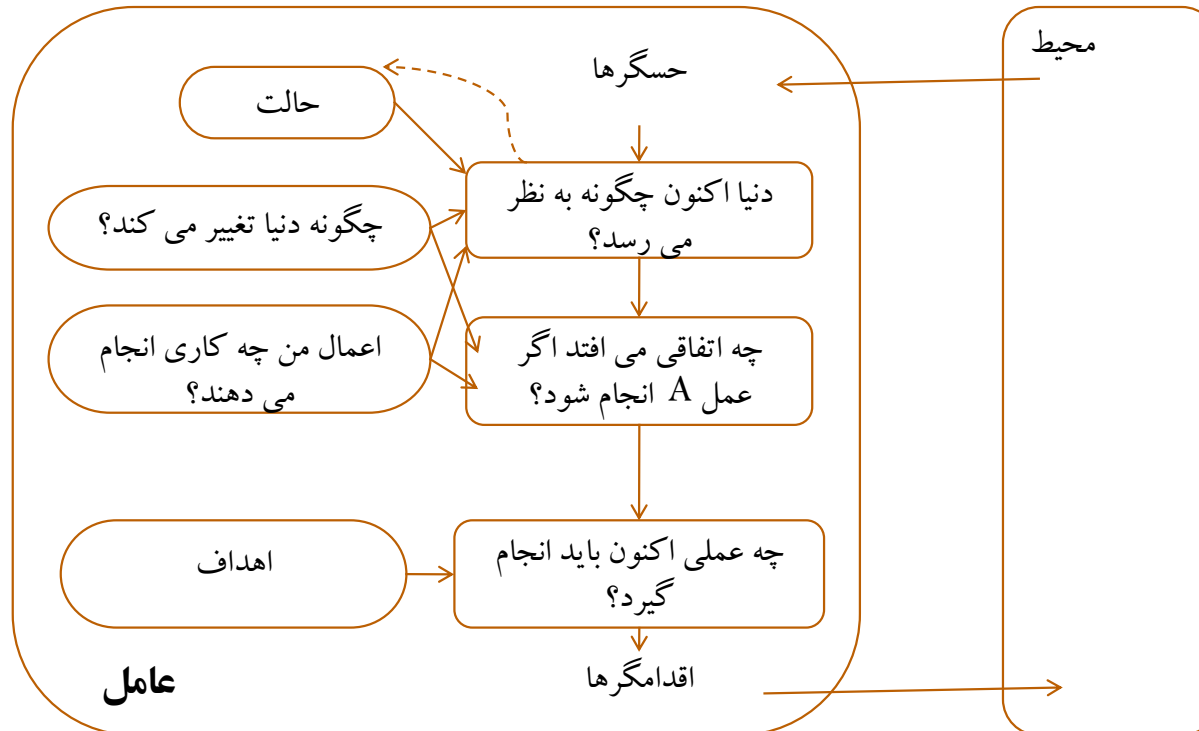
Figure 2.12 A model-based reflex agent. It keeps track of the current state of the world, using an internal model. It then chooses an action in the same way as the reflex agent.

عامل هدف مبنا

- دانستن حالت فعلی همیشه برای تصمیم گیری برای عمل فعلی کافی نیست.
- مثال: سرچهارراه می توان به راست، چپ یا مستقیم رفت.

عامل هدف - مبنا

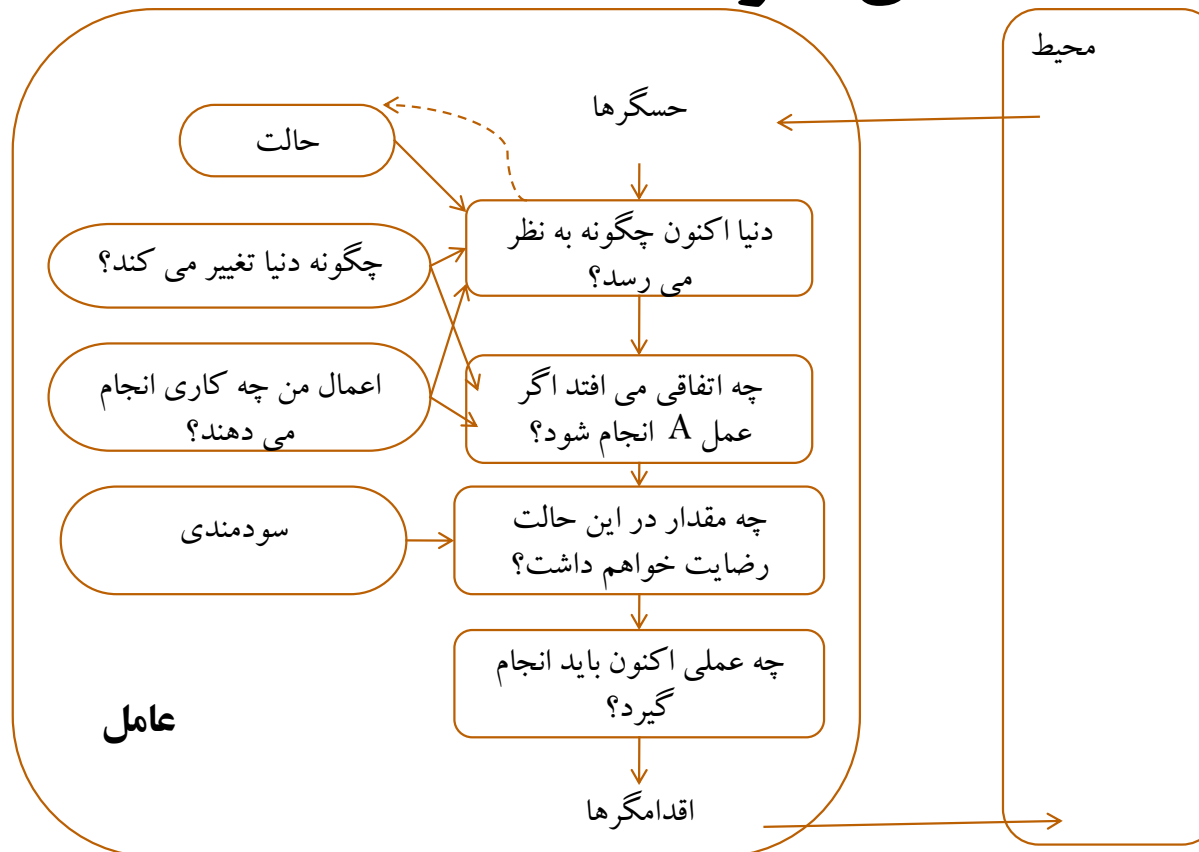

عامل هدف مبنا

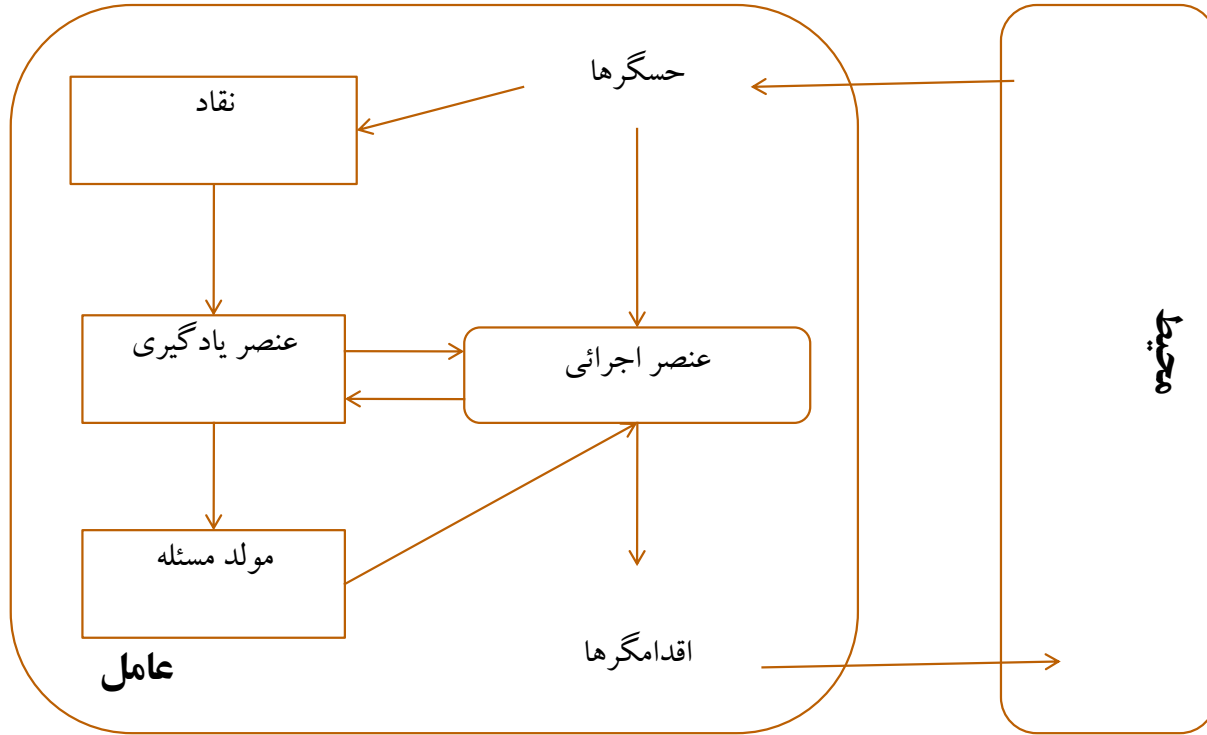
- گاهی هدف با یک عمل بدست می آید
- گاهی با انجام یک سری اعمال
- استفاده از جستجو و طرحریزی برای یافتن اعمال
- رفتار عامل هدف مبنا می تواند تغییر داده شود تا به مقصد جدیدی برسد، قوانین عامل انعکاسی او را فقط به یک مقصد می رسانند.

عامل سودمندی - مبنا

- در هنگامی که با عدم قطعیت مواجه هستیم از مقدار **سودمندی** **مورد انتظار** استفاده می کنیم.
- همه عواملهای سودمندی مبنا الزاماً هدف مبنا نیستند.
- عواملهای بدون مدلی وجود دارند که با استفاده از تجربه یادمی گیرند که چه در هر وضعیت چه عملی بهتر است انجام دهند.

عامل یادگیر

خلاصه

- ویژگیهای محیط
  - مشاهده پذیر و نیم مشاهده پذیر، تک عاملی و چند عاملی،
  - قطعی و غیرقطعی، مرحله ای و واقعه ای
  - ایستا و پویا، گسسته و پیوسته، شناخته و ناشناخته
- ساختار عاملها
  - عدم کارآئی استفاده از جدول
- انواع عاملها
  - انعکاسی ساده
  - انعکاسی با مدل
  - هدف مبنا
  - سودمندی مبنا
  - یادگیری

مازیار پالهنګ

هوش مصنوعی

■ تذکر مهم: پاورپوینت وسیله ای برای کمک به تدریس و یک
ارائه شفاهی می باشد و به هیچ وجه یک جزوه درسی نیست و
لازم است حتماً مرجع درس مطالعه شود.